Agenda – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:

Y Siambr – Y Senedd

Dyddiad y cyfarfod:

Dydd Mercher, 24 Ionawr 2024

Amser y cyfarfod: 13.30

185(v5)

Cynhelir y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Cyllid a Llywodraeth Leol

(45 munud)

Bydd y Llywydd yn galw ar lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau heb rybudd i'r Gweinidog ar ôl Cwestiwn 2.

Gweld y Cwestiynau

2 Cwestiynau i'r Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd

(45 munud)

Bydd y Llywydd yn galw ar lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau heb rybudd i'r Gweinidog ar ôl Cwestiwn 2.

Gweld y Cwestiynau

3 Cwestiynau Amserol

(20 munud)

Gofyn i Ddirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth

Heledd Fychan (Canol De Cymru): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am benderfyniad Llywodraeth y DU i wrthod cynnwys y rygbi Chwe Gwlad yn y categori sianeli di-dâl ar gyfer ddibenion darlledu?

Gofyn i'r Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd

Natasha Asghar (Dwyrain De Cymru): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am yr adolygiad arfaethedig o derfynau cyflymder 20mya?

4 Datganiadau 90 Eiliad

(5 munud)

5 Dadl Frys - Colli swyddi yn Tata Steel a dyfodol y diwydiant dur yng Nghymru

(90 munud)

Luke Fletcher (Gorllewin De Cymru): Colli swyddi yn Tata Steel a dyfodol y diwydiant dur yng Nghymru

6 Dadl Aelodau o dan Reol Sefydlog 11.21(iv) - Ariannu hosbisau elusennol

(60 munud)

NDM8448 Mabon ap Gwynfor (Dwyfor Meirionnydd)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn nodi:

a) bod darparwyr gofal hosbis elusennol yn chwarae rhan hollbwysig wrth ddarparu gofal a chymorth hanfodol i bobl sydd wedi'u heffeithio gan salwch angheuol ledled Cymru;

b) bod y sector hosbis elusennol yn darparu gofal i fwy na 20,000 o bobl bob blwyddyn, gyda'u gwasanaethau yn cefnogi pobl sy'n marw i aros yn eu cartrefi eu hunain a lleihau derbyniadau i'r ysbyty, gan sicrhau canlyniadau gwell i unigolion a'r GIG;

c) bod costau cynyddol o ran ynni a staff, pwysau ar y gweithlu, a galw cynyddol am ofal cymhleth yn fygythiad dirfodol i gynaliadwyedd y sector;

d) bod 90 y cant o hosbisau yn cyllidebu ar gyfer diffyg yn 2023/24 ac yn defnyddio cronfeydd wrth gefn i gwrdd â'r diffyg; ac

e) y bydd y galw a'r angen am ofal lliniarol yn tyfu'n sylweddol wrth i'r boblogaeth heneiddio ac mae mwy o bobl yn byw yn hirach gyda chyflyrau cronig lluosog.

2. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) ymrwymo i weithio gyda'r sector i fynd i'r afael â'r heriau cyllido uniongyrchol, gan gynnwys sicrhau cynnig cyflog teg i weithlu hosbisau, sy'n cyfateb i'r cynnydd yn yr Agenda ar gyfer Newid, fel bod cydraddoldeb â chydweithwyr yn y GIG;

b) datblygu ateb ariannu cynaliadwy hirdymor mewn partneriaeth â'r sector, gan gynnwys fformiwla ariannu genedlaethol newydd, cynllun gweithlu, a manyleb gwasanaeth gofal lliniarol a diwedd oes; ac

c) ymestyn adolygiad cyllid gofal diwedd oes Llywodraeth Cymru, y disgwylir iddo ddod i ben ym mis Ionawr 2024, os nad yw hyn yn ymarferol o fewn yr amserlen hon.

Cefnogwyr

Adam Price (Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr)

Cefin Campbell (Canolbarth a Gorllewin Cymru)

Jane Dodds (Canolbarth a Gorllewin Cymru)

Mark Isherwood (Gogledd Cymru)

Peredur Owen Griffiths (Dwyrain De Cymru)

Sioned Williams (Gorllewin De Cymru)

7 Dadl ar adroddiad y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol – Y tu ôl i’r llenni: Gweithlu’r diwydiannau creadigol – Gohiriwyd tan 31 Ionawr 2024

(0 munud)

NDM8458 Delyth Jewell (Dwyrain De Cymru)

Cynnig bod y Senedd:

Yn nodi adroddiad y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol ‘Y tu ôl i’r llenni: Gweithlu’r diwydiannau creadigol’, a osodwyd yn y Swyddfa Gyflwyno ar 18 Hydref 2023.

Nodyn: Gosodwyd ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad yn y Swyddfa Gyflwyno ar 17 Ionawr 2024.

8 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Ariannu llywodraeth leol

(60 munud)

NDM8459 Darren Millar (Gorllewin Clwyd)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod y rôl hanfodol y mae cynghorau'n ei chwarae wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru a'r heriau cyllido y maent yn eu hwynebu.

2. Yn cydnabod bod Llywodraeth Cymru yn derbyn y lefelau uchaf erioed o gyllid gan Lywodraeth y DU.

3. Yn nodi bod gan gynghorau dros £2.75 biliwn mewn cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio.

4. Yn gresynu bod cynghorau'n ymgynghori ar godiadau o hyd at 25 y cant i'r dreth gyngor ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-2025.

5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) comisiynu adolygiad annibynnol o fformiwla cyllido llywodraeth leol Cymru;

b) gweithio gydag awdurdodau lleol i ddefnyddio eu cronfeydd wrth gefn y gellir eu defnyddio i gadw'r dreth gyngor mor isel â phosibl; ac

c) ei gwneud yn ofynnol i unrhyw awdurdod lleol sy'n cynnig codiad o dros 5 y cant i'r dreth gyngor gynnal refferendwm lleol a chael pleidlais o blaid cyn gweithredu'r cynnydd arfaethedig.

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 Lesley Griffiths (Wrecsam)

Dileu pwyntiau 1 a 2 a rhoi yn eu lle:

Yn cydnabod y rôl hanfodol sydd gan awdurdodau lleol o ran darparu gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru, y cynnydd sylweddol yn y setliad llywodraeth leol dros y ddwy flynedd ddiwethaf, diogelu'r cynnydd o 3.1 y cant ar gyfer 2024-25, a'r heriau cyllido y mae awdurdodau yn eu hwynebu serch hynny.

Yn cydnabod bod cyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024-25 bellach yn werth hyd at £1.3 biliwn yn llai mewn termau real na phan gafodd ei phennu yn 2021.

Gwelliant 2 Peredur Owen Griffiths (Dwyrain De Cymru)

Dileu popeth ar ôl pwynt 2 a rhoi yn ei le:

Yn gresynu at:

a) y tanariannu cronig i Gymru gan lywodraethau olynol y DU, sy'n effeithio ar gyllidebau awdurdodau lleol; a

b) amcangyfrifon o fwlch cyllido o £750 miliwn erbyn 2027 a fydd yn ymwreiddio ymhellach amddifadedd ac anghydraddoldeb.

Yn credu bod cyllid llywodraeth leol yng Nghymru ar daflwybr anghynaladwy heb fodel ariannu teg o San Steffan.

Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:

a) gofyn yn ffurfiol i Lywodraeth y DU adolygu model cyllido Barnett ar sail anghenion cymdeithasol Cymru i gefnogi pob maes cyllidebol, gan gynnwys cyllid awdurdodau lleol;

b) cyflwyno cynlluniau manwl ar frys a fydd yn rhoi sylfaen gynaliadwy i awdurdodau lleol a'r holl wasanaethau cyhoeddus; ac

c) darparu canllawiau ar sut mae isafswm presennol y Grant Cynnal Refeniw yn ymwneud â setliad llywodraeth leol ar gyfer 2024-25, a datblygu strategaeth i sicrhau y caiff y Grant Cynnal Refeniw ei gymhwyso'n gyson drwy flynyddoedd ariannol dilynol.

Yn galw ar Lywodraeth y DU ar y pryd i weithredu fformiwla ariannu teg bob amser sy'n galluogi Llywodraeth Cymru i ariannu awdurdodau lleol yn ddigonol.

Os derbynnir gwelliant 2, caiff gwelliant 3 ei ddad-ddethol.

Gwelliant 3 Lesley Griffiths (Wrecsam)

Dileu pwynt 5 a rhoi yn ei le:

Yn nodi y bydd Llywodraeth Cymru yn:

a) parhau i ddatblygu a chynnal fformiwla ariannu llywodraeth leol Cymru mewn partneriaeth â llywodraeth leol; a

b) parhau i gydnabod pwysigrwydd gwneud penderfyniadau democrataidd lleol ynghylch cyllidebau cynghorau a gwasanaethau cyhoeddus.

9 Cyfnod Pleidleisio

10 Dadl Fer

(30 munud)

NDM8457 Altaf Hussain (Gorllewin De Cymru)

Pwnc llosg: mynd i'r afael â chanser yr esoffagws a'r stumog yng Nghymru.

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 30 Ionawr 2024

Cwestiynau Llafar a gyflwynwyd ar 17/01/2024 i'w hateb ar 24/01/2024

Bydd y Llywydd yn galw ar lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau heb rybudd ar ôl cwestiwn 2.

Y GWEINIDOG CYLLID A LLYWODRAETH LEOL

Samuel Kurtz *Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro*

1 OQ60565 **(e)**

Pa drafodaethau y mae'r Gweinidog wedi'u cael gyda'r Gweinidog Newid Hinsawdd ynghylch cymorth ariannol i gynghorau i hwyluso'r gwaith o gyflawni prosiectau adnewyddadwy yng Ngorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro?

Luke Fletcher *Gorllewin De Cymru*

2 OQ60566 **(e)**

A wnaiff y Gweinidog roi diweddariad ar waith Llywodraeth Cymru ynghylch diwygio ardrethi busnes?

John Griffiths *Dwyrain Casnewydd*

3 OQ60577 **(e)**

Sut mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi llyfrgelloedd cyhoeddus yn Nwyrain Casnewydd?

Darren Millar *Gorllewin Clwyd*

4 OQ60548 **(e)** Tynnwyd yn ôl

Pa ystyriaeth y mae Llywodraeth Cymru wedi'i rhoi i ddeddfu i roi mwy o lais i aelodau o'r cyhoedd ar gynnydd yn y dreth gyngor yn eu hardal awdurdod lleol?

Peredur Owen Griffiths *Dwyrain De Cymru*

5 OQ60554 **(e)**

Sut mae'r Gweinidog yn defnyddio data amser real wrth fonitro cyllidebau Llywodraeth Cymru?

Mark Isherwood *Gogledd Cymru*

6 OQ60545 **(e)**

Sut mae'r Gweinidog yn monitro effaith polisïau yn y portffolio Cyllid a Llywodraeth Leol ar fusnesau bach?

Altaf Hussain *Gorllewin De Cymru*

7 OQ60556 **(e)**

Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru yn eu cymryd i sicrhau cyfrifoldeb cyllidol mewn llywodraeth leol?

Jane Dodds *Canolbarth a Gorllewin Cymru*

8 OQ60569 **(e)**

Pa drafodaethau y mae'r Gweinidog wedi'u cael gyda'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ynghylch ariannu ehangu Dechrau'n Deg yng Nghanolbarth a Gorllewin Cymru?

Sarah Murphy *Pen-y-Bont ar Ogwr*

9 OQ60570 **(e)**

Pa ystyriaeth y mae'r Gweinidog yn ei rhoi i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 wrth ddyrannu'r grant cynnal refeniw ar gyfer awdurdodau lleol?

Sam Rowlands *Gogledd Cymru*

10 OQ60550 **(e)**

A wnaiff y Gweinidog roi'r wybodaeth ddiweddaraf am ddyfodol cynghorau tref a chymuned?

James Evans *Brycheiniog a Sir Faesyfed*

11 OQ60541 **(e)**

Pa drafodaethau y mae'r Gweinidog wedi'u cael gyda'r Gweinidog Newid Hinsawdd ynghylch y cymorth ariannol y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi i gynghorau i gefnogi ailgylchu?

Sian Gwenllian *Arfon*

12 OQ60547 **(w)**

Pa drafodaethau mae'r Gweinidog wedi eu cael gyda Chyngor Gwynedd am weithrediad y darpariaethau yn Neddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ynglŷn a rhannu swyddi?

Y GWEINIDOG MATERION GWLEDIG A GOGLEDD CYMRU, A’R TREFNYDD

James Evans *Brycheiniog a Sir Faesyfed*

1 OQ60540 **(e)**

A wnaiff y Gweinidog roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gymorth Llywodraeth Cymru i newydd-ddyfodiaid ifanc i'r diwydiant amaethyddol?

Janet Finch-Saunders *Aberconwy*

2 OQ60549 **(e)**

Pa gamau y mae'r Gweinidog yn eu cymryd i hyrwyddo cynnyrch lleol Cymreig?

Delyth Jewell *Dwyrain De Cymru*

3 OQ60552 **(w)**

Pa drafodaethau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cael gydag awdurdodau lleol ynghylch cynnal adolygiadau o fridio cŵn anghyfreithlon yn eu hardaloedd?

Ken Skates *De Clwyd*

4 OQ60561 **(e)**

A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am y cymorth sydd ar gael i ffermwyr sy'n dioddef iechyd meddwl gwael?

John Griffiths *Dwyrain Casnewydd*

5 OQ60576 **(e)**

Sut mae Llywodraeth Cymru yn gweithio i hyrwyddo perchnogaeth gyfrifol ar gŵn?

Darren Millar *Gorllewin Clwyd*

6 OQ60572 **(e)** Tynnwyd yn ôl

A wnaiff y Gweinidog roi diweddariad ar gamau gweithredu Llywodraeth Cymru i ddiogelu gwiwerod coch rhag brech y wiwerod?

Samuel Kurtz *Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro*

7 OQ60567 **(e)**

Sut mae Llywodraeth Cymru yn cefnogi pysgodfeydd a dyframaethu?

Paul Davies *Preseli Sir Benfro*

8 OQ60542 **(e)**

Beth mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i gefnogi'r diwydiant amaethyddol ym Mhreseli Sir Benfro?

Jack Sargeant *Alun a Glannau Dyfrdwy*

9 OQ60553 **(e)**

Sut y mae'r Gweinidog yn gweithio gyda chydweithwyr ar draws y Llywodraeth i amddiffyn cymunedau yn Alun a Glannau Dyfrdwy rhag llifogydd?

Sarah Murphy *Pen-y-Bont ar Ogwr*

10 OQ60563 **(e)**

Pa drafodaethau mewnol y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cael ynglŷn â chynllun lles anifeiliaid i Gymru?

Peter Fox *Mynwy*

11 OQ60562 **(e)**

Pa gynnydd y mae Llywodraeth Cymru wedi'i wneud o ran sefydlu system fwyd gynaliadwy?

Jenny Rathbone *Canol Caerdydd*

12 OQ60557 **(e)**

Sut mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r cynllun ffermio cynaliadwy i annog ffermwyr i dyfu rhagor o lysiau?